

Warszawa, 21 października 2010 r.

Material backgroundowy

Białowieski Program Rozwoju – cel, kalendarium, postacie

Białowieski Program Rozwoju (BPR) to program Ministerstwa Środowiska na rzecz wzmocnienia ochrony Puszczy Białowieskiej i wsparcia rozwoju gmin powiatu z jej obszaru. BPR zakłada trzykrotne poszerzenie terenu Białowieskiego Parku Narodowego i dofinansowanie proekologicznych inwestycji dla rozwoju regionu za 100 mln złotych.

Negocjacje poszerzenia BPN Ministerstwo Środowiska rozpoczęło z gminami powiatu hajnowskiego w czerwcu 2008 r. BPR zakładał rozwój regionu Puszczy Białowieskiej dzięki inwestycjom i miał pokazać jak godzić lokalne potrzeby (inwestycje w infrastrukturę, rozwój turystyki i usług wokół niej skoncentrowanych jak noclegi, lokalne produkty, usługi gastronomiczne, a co za tym idzie stworzenie nowych miejsc pracy) z potrzebą ochrony przyrody.

Wariant poszerzenia BPN proponowany przez MŚ zakładał trzykrotne powiększenie powierzchni BPN o ok. 20 tys. ha (obecnie BPN zajmuje 10,5 tys. ha). W wyniku tych zmian, Białowieski Park Narodowy zajmowałby powierzchnię ok. 33 000 ha, co stanowiłoby 49% powierzchni Puszczy Białowieskiej.

Podczas rozmów uzgodniono, że projekt może uzyskać aprobatę gmin dzięki realizacji etapami. Pierwszy etap zakładałby dwukrotne poszerzenie BPN o 10 tys. ha Białowieskiego Parku Narodowego i 75 mln zł na inwestycje proekologiczne.

Ministerstwo w kolejnych etapach rozmów przedstawiło gminom w formie pisemnej wszystkie postulowane przez nich gwarancje:

- **Gwarancje finansowania** (do dyspozycji gmin powierzono 100 mln zł do wykorzystania w latach 2010 – 2014. W związku z podziałem realizacji na etapy, w czerwcu 2010 r. uchwała NFOSIGW zapewniła finansowanie czteroletniego programu na łączną kwotę 75 mln zł. Realizację dla ułatwienia pozyskania środków przez samorządy przekazano Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku. Dla porównania, średni roczny budżet jednej gminy powiatu hajnowskiego wynosi ok. 5-8 mln zł, zatem inwestycje w ramach Białowieskiego Programu Rozwoju byłyby olbrzymim zastrzykiem finansowym dla tych jednostek.
- **Gwarancje dla mieszkańców** - w formie dokumentu tzw. „Porozumienia”, o które wnioskowały gminy w celu zapewnienia trwałości realizacji projektu. MŚ, Lasy Państwowe zagwarantowało w nim m.in.
  - gwarancji zatrudnienia dla wszystkich dotychczasowych pracowników nadleśnictw Białowieża, Hajnówka, Browsk do roku 2015
  - zapewnienia dostatecznej ilości drewna opałowego dla lokalnych mieszkańców
  - bezpłatny wstępu do BPN dla mieszkańców
  - bezpłatny zbiór runa leśnego. Podpisany przez ministra środowiska, prezesa WFOSIGW Białystok, Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych i wójta Narewki – brak podpisu ze strony Hajnówki i Białowieży)

- **Gwarancje dotyczące granic parku** (sierpień 2010 r., projekt rozporządzenia zawierający wynegocjowane z samorządowcami tereny możliwe na tym etapie projektu do włączenia do BPN przedstawiony przez Ministerstwo Środowiska pod głosowania rad gmin – brak zgody rad gmin Narewki, Hajnówki, brak decyzji Białowięży).

Wszystkie przygotowywane przez Ministerstwo Środowiska dokumenty przedstawiały wypracowane w toku negocjacji z samorządowcami postanowienia.

Cel BPR:

- Ochrona zasobów naturalnych Puszczy Białowieskiej,
- Kompleksowy, zrównoważony rozwój regionu wykorzystujący potencjał Puszczy Białowieskiej,
- Modelowe rozwiązanie: połączenie rozwoju regionu z ochroną przyrody.

Narzędzia BPR:

- Poszerzenie Białowieskiego Parku Narodowego o ok. 20 tys. ha (po podziale projektu na etapy, w pierwszym etapie ok. 10 tys. Ha,
- Wsparcie finansowe na projekty pro środowiskowe na rzecz rozwoju powiatu hajnowskiego (75 mln zł na ekologiczne inwestycje- 70 mln dotacji, 5mln preferencyjnych pożyczek).

Niektóre korzyści z realizacji BPR:

Wzmocniona ochrona Puszczy Białowieskiej i poprawa stanu środowiska w jej rejonie.

Ekologiczny rozwój regionu Puszczy Białowieskiej dzięki wsparciu finansowemu w kwocie 75 mln zł (inwestycje m.in. na stworzenie systemu racjonalnej gospodarki odpadami; kanalizacje, wodociągi, termomodernizacje, zastosowanie odnawialnych źródeł energii).

Podniesienie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej gmin poprzez turystyczne udostępnienie puszczy. To docelowo przełożyłoby się na wzrost zarówno dochodów mieszkańców, stworzenie nowych miejsc pracy. Rozwój rynku produktów lokalnych, które miałyby markę Puszczy Białowieskiej.

Zwiększenie oferty turystycznej (poprawa jakości życia mieszkańców powiatu hajnowskiego).

Realizacja Białowieskiego Programu Rozwoju

19 czerwca 2009 r. - Podczas obchodów Światowego Dnia Ochrony Środowiska w Puszczy Białowieskiej Minister Środowiska Maciej Nowicki ogłasza **rozpoczęcie konsultacji nad Poszerzeniem Białowieskiego Parku Narodowego**. Minister proponuje lokalnej społeczności białowieskich gmin realizację pilotażowego

programu zrównoważonego rozwoju tzw Białowieskiego Programu Rozwoju (BPR). Ma on łączyć ochronę obszaru Puszczy (przy dwukrotnym powiększeniu powierzchni parku narodowego) z rozwojem społecznym i gospodarczym dofinansowanym ze środków NFOŚiGW (100 mln zł). Podczas konferencji minister Nowicki mówi:

- Chciałbym podkreślić, że wartości przyrodnicze Puszczy Białowieskiej są skarbem narodowym i obowiązkiem nas wszystkich jest chronić je dla przyszłych pokoleń i przyszłych wieków. Dlatego jestem pełen nadziei, że uzyskamy zgodę gmin puszczańskich na trzykrotne powiększenie obszaru Parku narodowego – z korzyścią dla mieszkańców tych pięknych terenów i z korzyścią dla nas wszystkich, a przede wszystkim z korzyścią dla wspaniałej, dzięki której, pierwotnej przyrody, która tu się jeszcze zachowała.

od lipca 2009 r. - zespół z Ministerstwa Środowiska rozpoczyna konsultacje z wójtami i radami gmin: Białowieża, Narewka, Miejska Hajnówka, Narew, Czeremcha, Hajnówka, Starostwo Powiatowe w Hajnówce, Czyże, Kleszczel i Dubicze Cerkiewne. Negocjacje dotyczą granic parku narodowego, projektów do realizacji w ramach pomocy finansowej i gwarancji dla mieszkańców.

sierpień 2009 r. - podczas posiedzenia Zarządu NFOŚiGW zatwierdzono program priorytetowy dla przedsięwzięć służących zrównoważonemu rozwojowi rejonu Puszczy Białowieskiej – 100 mln zł na realizację BPR jest zagwarantowane dla gmin.

sierpień 2009 r. - list ministra Nowickiego skierowany do wszystkich mieszkańców powiatu Hajnowskiego. List wyjaśniał cel, zakres i skutki poszerzenia (zapewnienie bezpłatnego wstępu do BPN oraz dostępu do runa, zapewnienie minimum pozyskania drewna na lokalne potrzeby) oraz korzyści związane z BPR. Minister Nowicki wspiera ideę poszerzenia BPN (spotkania z hierarchami kościołów, marszałkiem województwa, starosta hajnowskim, prezesem WFOŚiGW Białystok).

wrzesień 2009 r. - w starostwie w Hajnówce odbywa się dyskusja nad kształtem poszerzenia BPN z samorządowcami powiatu Hajnowskiego. Spotkanie zakończone ustaleniami: brak zgody na powiększenie o 20 tys ha., powołanie zespołu ds. granic Parku (skład MŚ, DGLP, wójtowie Białowieży, Hajnówki, Narewki), który wypracuje nowe granice poszerzenia, ale w mniejszym zakresie terytorialnym. MŚ zobowiązuje się do przygotowania pisemnego porozumienia gwarantującego trwałość realizacji Białowieskiego Programu Rozwoju.

październik 2009 r. - akcja informacyjna Ministerstwa Środowiska dla mieszkańców poprzez plakaty na każdej tablicy informacyjnej w gminie i skrzynki umieszczone w każdym urzędzie gminy, za pośrednictwem których mieszkańcy mogli zadać pytanie ministrowi środowiska (taka możliwość również istniała poprzez WWW).

listopad 2009 r. - w starostwie w Hajnówce spotkanie zespołu ds. granic zakończone nieoficjalną zgodą gmin na poszerzenie BPN o 10,5 tys ha (wspólne wypracowanie granic).

listopad 2009 r. – kontynuacja działań informacyjnych Ministerstwa Środowiska dla mieszkańców poprzez: dystrybucję folderów informacyjnych o BPR do rąk własnych każdego mieszkańca gmin Białowieża, Hajnówka i Narewka, akcję wymiany elektrośmieci na żarówki a przy okazji stoisko informujące o BPR oraz stronę internetową bialowieza.mos.gov.pl

	<p>lutyc 2010 r. – nowomianowany Minister Środowiska, prof. Andrzej Kraszewski rozpoczyna dalsze prace nad realizacją Białowieckiego Programu Rozwoju. Zgodnie z dotychczasowymi negocjacjami, projekt poszerzenia Białowieckiego Parku Narodowego i kompleksowego wsparcia rozwoju gmin regionu będzie realizowany etapami. Minister zgodził się na przestrzenny zakres poszerzenia zgodny z oczekiwaniami samorządów wypracowany w listopadzie 2009 w ramach zespołu ds. granic Parku (10,5tys ha).</p>
	<p>czerwiec 2010 r. – uchwała Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dot. Programu Priorytetowego „Zrównoważony rozwój rejonu Puszczy Białowieckiej” która ogranicza finansowania BPR do 70mln zł na dotacje oraz 5mln zł na niskooprocentowane pożyczki.</p>
	<p>sierpień 2010 r. - Ministerstwo Środowiska przekazało gminom projekt rozporządzenia dotyczący poszerzenia Białowieckiego Parku Narodowego o blisko 12 tys. ha. Zgoda rad gmin Hajnówka, Narewka i Białowieża na poszerzenie BPN jest niezbędnym warunkiem rozpoczęcia realizacji BPR.</p>
	<p>11 sierpnia 2010 r. - podwojenie powierzchni parku narodowego na terenie Puszczy Białowieckiej na finiszu - Minister Andrzej Kraszewski komentując akcje organizacji pozarządowej Greenpeace na rzecz ochrony Puszczy Białowieckiej na budynku Ministerstwa Środowiska powiedział:</p> <p><i>- Cel mamy jeden i wspólny: ochrona Puszczy Białowieckiej. Białowiecki Program Rozwoju, czyli nasz strategiczny projekt dla lepszej ochrony Puszczy Białowieckiej jest w decydującej fazie. Przesłaliśmy gminom, które decydują o zgodzie na poszerzenie, dokumenty do głosowania Chcemy przygotować wszystko to, co udało się uzgodnić wspólnie przez ostatni rok. Nie jest to całość planów, dlatego wyraźnie deklarujemy: podział rozszerzenia na 2 etapy nie oznacza, że nie będziemy dążyć do zrealizowania całego poszerzenia.</i></p>
	<p>wrzesień 2010 r. – Minister Środowiska zaprasza wójtów Hajnówka, Narewka i Białowieża na podpisanie „Porozumienia” gwarantującego trwałość BPR, sporządzonego zgodnie z postulatami gmin. „Porozumienie” podpisują: minister środowiska, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, prezes WFOSiGW Białystok, dyrektor BPN i wójt gminy Narewka. Wójt gminy Białowieża nie bierze udziału w spotkaniu, wójt Hajnówki nie podpisuje porozumienia.</p>
	<p>wrzesień 2010 r. – Minister Środowiska prosi gminy o podjęcie decyzji w sprawie ich udziału w realizacji Białowieckiego Programu Rozwoju do 20 października 2010 r.</p>

***

Dodatkowe informacje:

Magda Sikorska, rzeczniczka prasowa, magda.sikorska@mos.gov.pl, kom. 695 100 978